

Міністерство освіти і науки України

Національний університет кораблебудування

імені адмірала Макарова

Факультет морського права

кафедра морського та господарського права

Код РНПД _____

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з НІПР

Слободян С. О.

_____ 202__ р.

***РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПРАКТИКА***

***PROGRAM OF DISCIPLINE
FRIENDLY PRACTICE***

рівень вищої освіти _____ Бакалавр _____
(перший (бакалаврський) / другий (магістерський))

тип дисципліни _____ Обов'язкова _____
обов'язкова / вибіркова

мова викладання _____ Українська _____
українська / англійська

Робоча програма навчальної дисципліни «Ознайомлювальна практика» є однією з складових комплексної підготовки фахівців галузі знань **08 «Право»**, спеціальності **081«Право»**, освітня програма «ПРАВО».

«06» листопада 2023 року – 22 с.

Розробник: **Дубинський Олег Юрійович**, професор, доктор юридичних наук, професор кафедри морського та господарського права _____

Проект робочої навчальної дисципліни «Ознайомлювальна практика» узгоджено з гарантом освітньої програми.

Гарант освітньої програми «ПРАВО» –

Ломжець Ю. В., кандидат політичних наук, доцент _____

Проект робочої навчальної дисципліни «Ознайомлювальна практика» розглянуто на засіданні кафедри Морського та господарського права.

Протокол № 5 від «14» листопада 2023 року

Завідувач кафедри –

кандидат політичних наук, доцент Ломжець Ю. В. _____

Проект робочої навчальної дисципліни «Ознайомлювальна практика» розглянуто Навчально-методичною комісією факультету Морського права.

Протокол № 5 від «15» листопада 2023 року

Голова Навчально-методичної комісії – _____ Бараненко Д. В.

Проект робочої навчальної дисципліни «Ознайомлювальна практика» погоджено з навчальним відділом НУК імені адмірала Макарова

Голова відділу – _____ Лабарткава А. В.

Проект робочої навчальної дисципліни «Ознайомлювальна практика» розглянуто Навчально-методичною радою НУК імені адмірала Макарова.

Протокол № 10 від «24» листопада 2023 року.

Голова НМР НУК – _____ Слободян С. О.

ЗМІСТ

<i>ВСТУП</i>	4
<i>1. Опис навчальної дисципліни</i>	6
<i>2. Мета вивчення навчальної дисципліни</i>	7
<i>3. Передумови для вивчення дисципліни</i>	8
<i>4. Очікувані результати проходження практики</i>	9
<i>5. Зміст ознайомлювальної практики</i>	10
<i>6. Завдання ознайомлювальної практики (під час проходження практики в Юридичній клініці Університету)</i>	11
<i>7. Форми поточного та підсумкового контролю</i>	11
<i>8. Вимоги до Звіту з проходження практики</i>	14
<i>9. Підведення підсумків практики</i>	15
<i>10. Рекомендовані джерела інформації</i>	16
<i>ДОДАТКИ</i>	17

ВСТУП

Анотація

У сучасних умовах становлення та розвитку правових інститутів України підвищуються вимоги до відповідності рівня підготовки фахівців у вищих навчальних закладах вимогам як суспільства в цілому, так і окремих роботодавців, із забезпеченням конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

Одним із напрямів вирішення цієї проблеми є поетапна практична підготовка майбутніх фахівців із послідовним нарощуванням рівня професійних знань та практичних навичок.

Практика здобувачів вищої освіти спеціальності «ПРАВО» в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для підготовки фахівців з вищою освітою першого рівня та набуття здобувачами вищої освіти відповідних компетентностей.

Навчальна дисципліна «Ознайомлювальна практика» є складовою бакалаврської підготовки студентів, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр» за спеціальністю 081«Право».

При проходженні ознайомлювальної практики здобувачі вищої освіти не тільки закріплюють і поглиблюють теоретичні знання, одержані в процесі вивчення загальних та спеціальних юридичних навчальних дисциплін, а й набувають уміння та навички правозастосовувальної практичної діяльності, зміцнюють мотивації до подальшої професійної діяльності. При проходженні практики здобувач вищої освіти стає учасником практичної діяльності із застосування правових норм, спостерігає й аналізує різні сторони діяльності юристів-практиків, вчиться здійснювати дії, пов'язані із захистом прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб.

Програма практики розроблена на основі «Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова», «Положення про практичну підготовку студентів Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова», освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081«Право».

Примітка. Студенти мають можливість проходити навчальну практику на базі Юридичної клініки НУК імені адмірала Макарова.

Ключові слова: практика здобувачі вищої освіти, навички правозастосовувальної практичної діяльності, захист прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб.

Abstract

In the modern conditions of the formation and development of legal institutes of Ukraine, the requirements for compliance of the level of training of specialists in higher educational institutions with the requirements of both society as a whole and individual employers are increasing, ensuring the competitiveness of graduates on the labor market.

One of the directions for solving this problem is the step-by-step practical training of future specialists with a consistent increase in the level of professional knowledge and practical skills.

The practice of higher education graduates of the "LAW" specialty at the Admiral Makarov National Shipbuilding University is a mandatory component of the educational and professional program for the training of specialists with first-level higher education and the acquisition of relevant competencies by higher education graduates.

The educational discipline "Introductory practice" is a component of the bachelor's training of students who obtain the educational qualification level "Bachelor" in the specialty 081 "Law".

During the familiarization practice, students of higher education not only consolidate and deepen the theoretical knowledge obtained in the process of studying general and special legal educational disciplines, but also acquire the skills and abilities of law enforcement practical activity, strengthen motivation for further professional activity. During practice, the student of higher education becomes a participant in practical activities related to the application of legal norms, observes and analyzes various aspects of the activities of practicing lawyers, learns to perform actions related to the protection of the rights and legitimate interests of individuals and legal entities.

The internship program was developed on the basis of the "Regulations on the Organization of the Educational Process at the Admiral Makarov National University of Shipbuilding", "Regulations on the Practical Training of Students of the Admiral Makarov National University of Shipbuilding", the educational and professional training program for specialists of the first (bachelor's) level of higher education in the specialty 081 "Law".

Note. Students have the opportunity to undergo training at the Admiral Makarov Legal Clinic.

Key words: practice for students of higher education, law enforcement practical skills, protection of the rights and legitimate interests of individuals and legal entities.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <i>08 Право</i> (шифр і назва)	Обов'язкові компоненти освітньої програми Цикл професійної підготовки	
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): <i>081 Право</i> (код та найменування) освітня програма <i>«ПРАВО»</i> (найменування)	Рік підготовки:	
Змістових модулів –		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		4-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента – 10	Ступінь вищої освіти: перший(бакалаврський) Бакалавр / Bachelor	не передбачено навчальним планом	
		Практичні, семінарські	
		не передбачено навчальним планом	
		Лабораторні	
		не передбачено навчальним планом	
		Самостійна робота	
		150	150
		Індивідуальні завдання: _____	
		Вид контролю: залік	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Ознайомлювальна практика спрямована на закріплення знань і умінь, отриманих студентами в процесі навчання зі спеціальності, оволодіння навичками рішення соціально-професійних задач, участь в науково-дослідній діяльності з аналізу та прогнозування політичних процесів і відносин, засвоєння передових методик і способів організації політичних організацій.

Мета проведення ознайомлювальної практики:

- сформувати у студентів уявлення про специфіку фахової діяльності;
- ознайомити з основними формами і напрямками діяльності, політичних партій, громадських організацій та рухів;
- сприяти формуванню у студентів на базі здобутих теоретичних знань навичок аналітично-критичного мислення;
- виховувати потребу систематичного поновлення знань.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Ознайомлювальна практика» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК7. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8. Здатність бути критичним та самокритичним.
- ЗК9. Здатність працювати в команді.
- ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК):

- ФК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
- ФК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.
- ФК4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

- ФК7. Здатність застосовувати знання засад, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
- ФК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
- ФК10. Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання.
- ФК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- ФК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.
- ФК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
- ФК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
- ФК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.
- ФК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Ознайомлювальна практика» є

- ознайомлення із системою роботи громадських центрів, політичних партій і громадсько-політичних об'єднань;
- формування загальних уявлень про напрями діяльності певних суб'єктів влади і управління;
- дослідження на основі структурно-функціонального підходу структури і основних функцій структур громадянського суспільства;
- ознайомлення з формами і методами діяльності основних відділів і департаментів досліджуваної структури (відповідної бази практики);
- формування навичок складання звітної документації з практики;
- ознайомлення з методиками політичних досліджень з аналізу та прогнозу суспільно-політичних процесів і відносин в умовах сучасного стану і розстановки політичних сил;
- вивчення методик політичного прогнозування і політичного моделювання.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Головними умовами ефективності правової практики є :

- її тісний взаємозв'язок з теоретичними курсами («Теорія держави і права», «Конституційне право», «Адміністративне право», «Цивільне право», «Кримінальне право»),
- поєднання практичної та дослідницької діяльності студентів,
- диференціація та індивідуалізація змісту та організації практики відповідно

до типу бази практики, в якій проходить практика, та індивідуальних особливостей студентів, систематичність та послідовність в її проведенні.

4. Очікувані результати проходження практики для здобувачів вищої освіти відповідно до освітньо-професійної програми:

Програмні результати навчання (ПР):

- ПР1. Визначати переконливість аргументів в процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
- ПР02. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
- ПР03. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів різних джерел.
- ПР04. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
- ПР05. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
- ПР06. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
- ПР07. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- ПР08. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами, як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.
- ПР09. Володіти базовими навичками риторики. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
- ПР10. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.
- ПР11. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.
- ПР12. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності.
- ПР13. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.
- ПР14. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.
- ПР15. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.
- ПР16. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
- ПР17. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.
- ПР18. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку, зробленого у різних правових ситуаціях.
- ПР19. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

5. Зміст ознайомлювальної практики

Зміст ознайомлювальної практики визначається Програмою, а терміни і порядок проведення – навчальним планом випускової кафедри.

Повноцінна реалізація, закладених в основу Програми практики головних завдань, передбачає проходження здобувачами 3-х послідовних етапів роботи: установчий, основний, завершальний.

Здобувач-практикант повинен:

На установчому етапі:

- ознайомитися із Програмою практики;
- отримати завдання у керівника практики і узгодити з ним календарний план роботи на період проходження практики.

На основному етапі (період проходження практики):

- якісно і повністю виконувати завдання практики;
- збирати й узагальнювати матеріал за даними практики;
- систематично доповідати керівнику практики про виконані завдання або про проблеми, що виникли під час проходження практики.

На завершальному (підсумковому) етапі:

- підготувати звітну документацію та загальний звіт по практиці у відповідності до вимог Програми практики;
- своєчасно здати у встановлений термін звітну документацію по практиці на випускову кафедру.

Зміст Програми практики спрямований на накопичення практичного досвіду та розвиток практичних навичок здобувачів.

Практика виконує ряд важливих функцій, а саме: адаптивну, розвивальну, навчально-практичну, виховну. Вона вимагає від здобувачів психологічної готовності до професійної діяльності юриста. Психологічна готовність здобувача до професійної діяльності складається з двох компонентів: психологічно-мотиваційної налаштованості та професійної підготовленості.

Психологічно-мотиваційна налаштованість здобувача на практичну діяльність визначається наявністю компонентів:

- пізнавального (розуміння поставлених практикою завдань, оцінка їх значення, знання та вміння відшукати способи (теоретичні та практичні) вирішення цих завдань);
- процесуального (володіння необхідними уміннями і навичками реалізації завдань);
- мотиваційного (потреба успішного виконання завдань практики, прагнення досягти успіху, розуміння впливу результатів практики на подальшу професійну діяльність);
- емоційного (позитивне налаштування на проходження та виконання завдань практики, почуття відповідальності й обов'язку, прагнення успішного вирішення завдань, інтерес до отримання нових теоретичних та практичних знань).

Професійна підготовленість здобувача характеризується:

- вольовим компонентом та мотивацією професійної діяльності;
- наявністю професійно важливих рис характеру та здібностей;
- соціально прийнятними ціннісними і морально-етичними установками;

- професійно зорієнтованими особливостями, а саме: спостережливістю, увагою, пам'яттю, мисленням (конвергентним та дивергентним), динамізмом і стійкістю емоційно-вольових процесів.

Ефективність проходження здобувачами практики обумовлюється кількома чинниками:

- належного керівництва практикою з боку викладачів кафедри;
- підбору закладів для проходження практики, що будуть відповідати майбутнім можливостям працевлаштування;
- доброзичливого ставлення колективу закладу до здобувачів-практикантів, надання їм необхідної методичної допомоги;
- психологічної готовності здобувачів до роботи.

6. Завдання ознайомлювальної практики (під час проходження практики в Юридичній клініці Університету)

Термін	Зміст роботи та завдання	Зміст консультації керівника практики
I тиждень	Ознайомлення з базою практики її документацією, складання плану роботи та отримання завдань практики Методична підготовка з питань інтерв'ювання та консультування клієнтів в Юридичній клініці, заповнення робочої документації. Формулювання консультаційної вибірки, формування списку справ, побудова плану роботи. Консультування клієнтів юридичної клініки, складання письмових консультацій. Аналіз цільової аудиторії та складання її освітніх потреб. Складання плану-конспекту правопросвітнього заняття за відповідною темою та цільовою аудиторією.	1-а консультація керівника практики: - щодо загального змісту практики; - щодо методичних основ інтерв'ювання та консультування клієнтів в Юридичній клініці. 2-а консультація керівника практики: - щодо специфіки надання консультацій для різних типів клієнтів; - щодо використання комп'ютерних та додаткових засобів для проведення консультування; - щодо методики аналізу цільової аудиторії та викладання права для різних цільових груп.
II тиждень	Консультування клієнтів юридичної клініки, складання письмових консультацій. Проведення правопросвітнього заняття. Складання звіту навчальної практики. Захист звіту навчальної практики	3-я консультація керівника практики: - щодо складання письмових консультацій; - щодо проведення повторних консультацій з клієнтами; - щодо методики проведення правопросвітніх занять. 4-я консультація керівника практики: - щодо підготовки документів практики.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Під час проходження ознайомлювальної практики здобувачі мають отримувати індивідуальні консультації у викладача, що керує практикою, з питань, які можуть виникнути під час практики.

Протягом усієї практики з боку керівника навчальної практики від кафедри забезпечується безперервний контроль її ефективності, що виражається у консультаційних зустрічах протягом проходження практики та підготовці висновку за результатами проходження практики (ДОДАТОК Г(б)).

Якщо під час карантину бази практики, з якими укладено Договори про проведення практики, мають можливість організувати її з використанням дистанційних технологій, здобувачі вищої освіти проходять практику дистанційно. Інакше здобувачі вищої освіти проходять практику на в структурних підрозділах Університету, зокрема на випускових кафедрах, дистанційно.

Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу може здійснюватися за допомогою сучасних Internet - технологій.

Керівник практики від кафедри у випадку запровадження дистанційної форми проведення практики дистанційно:

- організує конференцію із здобувачами практики;
- проводить дистанційно інструктаж із здобувачами вищої освіти з безпеки життєдіяльності під час проходження практики;
- надає дистанційно необхідні документи, такі як: робоча програма практики, методичні матеріали та рекомендації щодо оформлення звітної документації, тощо, шляхом розміщення зазначених матеріалів у системі електронного забезпечення;
- проводить дистанційно on-line консультації за попередньо узгодженим графіком для здобувачів вищої освіти щодо виконання програми практики та оформлення звітної документації;
- готує висновок (відгук) за результатами проходження практики;
- перевіряє та затверджує звіт в електронному вигляді, індивідуальні завдання, має враховувати можливості його виконання дистанційно; - проводить дистанційно захист з практики.
- заповнює залікові книжки та відомості з практики з після закінчення дистанційної практики та подання керівнику практики звіту в роздрукованому вигляді.

По закінченню практики здобувачі надають на випускову кафедру звіт. На підставі поданих документів і характеристик, випускова кафедра проводить залік із диференційованою оцінкою.

Оцінювання звіту з практики передбачає перевірку рівня виконання здобувачами вищої освіти завдань, визначених програмою практики.

Оцінювання звіту з практики здійснюється у формі особистого захисту здобувачем вищої освіти результатів проходження практики перед комісією з викладачів кафедри, до складу якої обов'язково входять керівник практики від Університету та викладачі дисциплін професійної підготовки.

Оцінка за практику виставляється за підсумком результатів проведення відповідних завдань практики (за рівнем теоретичного обґрунтування і якістю методичного забезпечення).

Результати проходження здобувачами практики обговорюються на підсумковій конференції здобувачів і на засіданні випускової кафедри.

За результатами проходження практики здійснюється оцінювання рівня засвоєння здобувачами загальних принципів практичної діяльності та ступеня оволодіння професійними навичками.

Оцінка звіту з практики виставляється з урахуванням результатів роботи за звітом, характеристики з місця проходження практики, якості, продемонстрованих здобувачем вмінь і навичок, а також рівня професійної компетенції здобувача, виявленого у процесі проходження практики.

Підсумкова оцінка визначається наступним чином:

Вид контролю	Максимальна кількість балів
1. Відгук та оцінка керівника практики від бази практики	20 балів
2. Представлення всіх матеріалів роботи у друкованому та електронному вигляді в т.ч. загального звіту з практики.	40 балів
3. Висновок керівника практики від кафедри за результатами проходження практики	20 балів
4. Захист Звіту навчальної практики	20 балів
Разом	100 балів

Критерії виставлення балів за окремі види контролю:

- *20 балів* – чіткість, логічність, структурованість, повнота та акуратність представлених матеріалів, висока технічність їх письмового оформлення та методичного обґрунтування.

- *10 балів* – розкриття основних методичних аспектів представлених матеріалів, незначне порушення логічних зв'язків, незначні неточності в аналізі матеріалів та труднощі в їх методичному обґрунтуванні. Середня технічність оформлення поданих матеріалів.

- *5 балів* – формальний характер представлених матеріалів, які відображають не сформованість вмінь методичного обґрунтування відповідних елементів та етапів проходження практики, недбале ставлення до оформлення складових звіту, низький рівень володіння практичними знаннями та вміннями.

- *0 балів* – матеріали з практики не представлені.

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в традиційну 4-бальну шкалу та європейську шкалу ECTS.

Шкала балів ECTS	Оцінка за 5-бальною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	Відмінно	A
80 – 89	Добре	B
74 – 79		C
66 – 73		D
60 – 65	Задовільно	E
21 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену (заліку)	FX
0 – 20	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуальноконсультативної роботи.	F

Здобувач допускається до захисту практики у разі виконання програми практики у повному обсязі.

Зміст критеріїв оцінювання результатів практики:

Бали 90-100 – всі завдання практики виконано у повному обсязі, виявлено вміння здобувача застосовувати і творчо використовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати інноваційні технології, продемонстровано активність та ініціативність під час здійснення практичної професійної діяльності. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «відмінно».

Бали 80-89 – завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння застосовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Продemonстровано зацікавленість та активність, але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «дуже добре».

Бали 74-79 – завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки. Звітна документація оформлена згідно вимог. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре».

Бали 66-73 – завдання практики виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Бали 60-65 – завдання виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Бали 59-0 – завдання невиконані, виявлено не сформованість вміння здійснювати відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками або неоформлена зовсім. Відсутні характеристика-відгук, або інші складові звітної документації.

8. Вимоги до Звіту з проходження практики

По закінченню терміну проходження практики здобувачі звітують про виконання програми практики. Звіт оформлюється відповідно до вимог, встановлених випусковою кафедрою права і публічного управління та адміністрування, подається на рецензування керівнику практики від кафедри, підписаний та оцінений керівником від бази практики.

Звіт про результати проходження навчальної практики має бути поданий керівнику практики не пізніше ніж через тиждень після її закінчення.

Звіт комплектується у вигляді пакету документів, який обов'язково вміщує характеристику з місця проходження практики, з аналізом роботи здобувача (із підтвердженням установи, де відбувалася практика); загального Звіту з практики.

Загальний Звіт з практики повинен містити наступну інформацію:

- опис мети і завдань;
- опис використаних засобів і методик;
- опис об'єму виконаної роботи;

- опис отриманих результатів (набутих загальних та спеціальних компетентностей) під час проходження ознайомлювальної практики;
- висновки, оцінку здобувачем своєї діяльності, набутого практичного досвіду, пропозиції щодо удосконалення змісту і організації практики.

Вимоги щодо оформлення загального Звіту:

- Обсяг загального Звіту складає довільну кількість (від 3) сторінок комп'ютерного набору. До загального обсягу входять титульна сторінка, план (в ньому подано перелік звітної документації з вказаними сторінками), звітна документація, висновки та список джерел якими керувався здобувач під час проходження практики.
- Текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А-4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнє та нижнє 2 см, ліве – 3 см, праве – 1,5 см.
- Титульна сторінка оформляється за встановленою формою (додаток А).
- Заголовки розділів виконуються великими літерами: ЗАГАЛЬНИЙ ЗВІТ, БАНК МЕТОДИК, ВИСНОВКИ та ін.

9. Підведення підсумків практики

Підсумки практики підводяться у процесі захисту здобувачем звіту з навчальної практики і враховується нарівні з іншими оцінками, які характеризують успішність здобувача.

Здобувач, що не виконав програму практики і отримав незадовільний відгук на базі практики або незадовільну оцінку при складанні заліку, направляється на практику вдруге в період канікул або відрховується з навчального закладу.

Керівник практики від бази практики надає відгук з виставленням конкретної оцінки: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» (ДОДАТОК Г(б)). Він же інформує адміністрацію навчального закладу щодо фактичних термінів початку і закінчення практики, складу груп здобувачів, які пройшли практику, їх дисципліни, стану охорони праці і протипожежної безпеки на базі практики та з інших питань організації і проведення практики.

Підсумки практики підводяться керівниками практики і обговорюються на звітній конференції (не пізніше 10 днів після закінчення практики).

Результатом проходження практики є набуття здобувачами реального досвіду практичного застосування отриманих у процесі університетського навчання теоретико-методологічних знань щодо організації та здійснення основного змісту майбутньої професійної роботи.

Як результат проходження навчальної практики, здобувачі мають продемонструвати достатній рівень:

- засвоєння загальних принципів організаційно-методичної роботи юриста;

- опанування навичок проведення консультування з юридичних питань, роботи у відкритих реєстрах, складання письмових консультацій та проведення правопросвітніх занять.

Таким чином, реалізація програми ознайомлювальної практики для здобувачів орієнтована не тільки на засвоєння та закріплення необхідної для майбутньої професійної діяльності системи знань, а й відпрацювання практичних навичок.

Програма ознайомлювальної практики забезпечує можливість поглиблення до професії та надає досвід практичного застосування набутих під час навчання знань та вмій у самостійній професійній діяльності юриста та підтверджує готовність здобувачів продовжити здобуття юридичної освіти за освітнім ступенем «бакалавр права».

10. Рекомендовані джерела інформації:

1. «Про затвердження Положення про проведення практики здобувачами вищих навчальних закладів України»: Наказ Міністерства освіти України від 08.04.1993 року № 93;
2. «Про проходження практики здобувачами вищої освіти Державного університету економіки і технологій»: положення затверджене вченою радою Державного університету економіки і технологій протокол №8 від 29 квітня 2021р. (введено в дію наказом №67 від 29 квітня 2021 р.).
3. «Про порядок оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій»: положення затверджене вченою радою Державного університету економіки і технологій протокол №8 від 29 грудня 2021р. (введено в дію наказом №___ від 29 грудня 2021 р.).
4. Правнича клінічна освіта в Україні: Навчальний посібник/ за заг. ред. В.М. Суценка, К.: Ваіте, 2020, 274 с.
5. Басай В.Д., Король В.В. Курс практичного права: Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: Галицька друкарня, 2003.
6. Галай А.О., Стаднік В.В. Інтерактивні методики викладання у правопросвітній діяльності: Тренінговий комплекс: Навчально-методичний посібник / За ред. А.О. Галай. – К.: Атіка, 2006.
7. Галай А.О., Стаднік В.В. Організаційна та управлінська модель юридичної клініки в Україні: забезпечення якісного функціонування: навчальний посібник. – К.: Атіка, 2005. 4. Галай А.О., Іваніщ Я.В., Стаднік В.В. Основи юридичної клінічної практики: Навчально-методичний посібник / За ред. А.О. Галай. – К.: Атіка, 2007.
8. Дулеба М.В. Діяльність юридичних клінік в Україні: шляхи розвитку та вдосконалення. Науково-практичний посібник. – К.: Атіка, 2004.
9. Слов В. Формування окремих професійних навичок юриста роботи з клієнтом у здобувачів юридичних факультетів: навчальний посібник для здобувачів та викладачів юридичних вузів, практикуючих юристів. – Луцьк: Вежа, 2003. 9. Слов В.А., Молібог С.І., Павленко Д.Г. Юридична клініка: Навчальний посібник / За ред. В.А. Слова. – К.: Школяр, 2004.
10. Стандарти юридичних клінік України: прийняті Асоціацією юридичних клінік України в редакції від 25.08.2005
11. www.legalclinics.org.ua – офіційний сайт Асоціації юридичних клінік України

ДОДАТКИ**Додаток А**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет морського права

кафедра морського та господарського права

З В І Т
про проходження ознайомлювальної практики

студентки 2-го курсу групи 2511
спеціальності 081Право

Бойко І.В.
(прізвище та ініціали)

Керівник практики :

д.ю.н., професор Дубинський О. Ю.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії:

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

**Приклади оформлення бібліографічного опису
у переліку джерел посилання
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015¹**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.).
Два автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с.
Три автори	1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.
Чотири і більше авторів	1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.
Без автора	1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (19912016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Антологія української літературно-критичної думки першої половини XX століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.
Автореферати дисертацій	1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).

¹Приклади оформлення бібліографічного опису відповідно до ДСТУ 8302:2015.

URL:<http://aphd.ua/prykłady-oformlennia-bibliohrafichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/> (дата звернення 23.11.20).

Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
« 08 » травня 2023 р.
№ __42/15__

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ

Згідно з угодою від « 22 » березня 2021 року № 17/37, яку укладено з
Миколаївський окружний адміністративний суд
(повне найменування підприємства, організації, установи)

направляємо на практику студентів Факультету Морського Права 2-го курсу академічної групи
2511, які навчаються за спеціальністю 081 Право:

1. Бойко Іван Віталійович;
2. Кулик Катерина Олександрівна;
3. Руденко Вікторія Вікторівна.

Назва практики ознайомлювальна.

Строки практики з «05» червня 2023 року по «18» червня 2023 року.

Керівник практики ЗВО

(підпис)

Дубинський О.Ю.
(прізвище та ініціали)

Декан факультету

(підпис)

Борко А. Л.
(прізвище та ініціали)

М.П.

ДОДАТОК Г(а)

Форма № Н-7.03
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

**Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова**

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Ознайомлювальна практика

Студента Бойко Івана Віталійовича
(прізвище, ім'я, по батькові)

Інститут, факультет Морського права
(назва)

Кафедра морського та господарського права курс 2 група 2511
освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр права
галузь знань 08Право
спеціальність 081Право

Календарний графік проходження практики

[illegible]

Керівники практики:

ВІД ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

(піпис)

(прізвище та ініціали)

від підприємства, організації, установи

(піпис)

(прізвище та ініціали)

Студент _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка

підприємства, організації, установи «_____» _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка

підприємства, організації, установи «_____» _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Відгук і оцінка роботи студента на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

Керівник практики від підприємства, організації, установи _____

(пiпис)

(прізвище та ініціали)

Печатка « » _____ 20____ року

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Висновок керівника практики від вищого навчального закладу про проходження практики

Дата захисту звіту «_____» _____ 20__ року

Оцінка:

за національною шкалою _____
(словами)

кількість балів _____
(цифрами і словами)

за шкалою ECTS _____

Керівник практики від вищого навчального закладу _____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)